

De vieringstoren bleek te rusten op funderingen van blokken rode zandsteen, $47/53 \times 22 \times 12,5$ cm, welke onderling niet gekoppeld waren. Ten behoeve van de oostelijke kolommen is de triomfboog van het tufstenen koor gewijzigd in baksteen $28,5/29,3 \times 13,5/15 \times 7/8$ cm, en 7 tot 8,5 cm dikke blokken secundair verwerkt tufsteen; de fundering is uitgebreid met de hierboven genoemde zandsteenblokken.

Het opgaande werk van de beide westelijke kolommen bestaat uit baksteen $25,5 \times 13,5 \times 5,7$ cm. Tussen deze kolommen, de westgevels van de transeptgevels, is later een minder diep gefundeerde muur aangelegd van baksteen $21/23 \times 10,5/11 \times 5/5,5$ cm.

Ten westen sluiten op de transepten de noord- en zuidmuur van de zijbeuken van het schip aan, van baksteen respectievelijk $23,5 \times 11/12,5 \times 5,6/6$ cm en $23,5/24,5 \times 13,5 \times 5,8$ cm, waar tussendoor enkele stenen van $27,5 \times 14 \times 7$ cm zijn verwerkt.

Aangezien ook nog in het komende jaar nadere gegevens over de bouwgeschiedenis van de laatmiddeleeuwse kerk verzameld zullen worden, beperken wij ons voorlopig tot die van de oudste periode.

In 1156 kocht graaf Dirk VI van de abdij van Echternach o.a. de kerk van Vlaardingen c.a. en schonk deze aan zijn kapelaan Thidbald, die als eerste getuige in de koopakte van 1156 wordt genoemd, voor de grote edelen uit het gevolg van de graaf.

In 1164 werd het gehele oude ontginningsgebied rond Vlaardingen door overstromingen verwoest en was graaf Floris III gedwongen de kerk te verkopen aan de abdij van Egmond in ruil voor de dijk aanleg door deze abdij te Babberspolder en Kethel; Thidbald was toen reeds overleden.

Noch de verafgelegen abdij van Echternach, noch abt Wigbold van Egmond, wiens voorganger abt Wouter (1130-1161) doende was met de bouw van de grote nieuwe abdijkerk, welke door Wigbold omstreeks 1174 werd voltooid, hadden reden om te Vlaardingen een grote kerk te bouwen. Wigbold was bovendien belast met de kostbare dijk aanleg langs de Nieuwe Maas.

Voor Egmond was de kerk van Vlaardingen alleen van belang als bron van inkomsten uit de erbij behorende tiendblokken. De stichting van de zeer grote tufstenen kerk kan beslist niet aan een van de beide abdijen worden toegeschreven, maar moet gevallen zijn in de grafelijke periode tussen 1156 en 1164.

Ten behoeve van de bouw van deze kerk is het terrein in één-